

Iskra

Pa so tudi dopusti mimo

Sto ljudi, sto čudi, pravi znani slovenski pregovor, še kako pa ga je potrdila naša pravkar izpeljana podopustniška akcija, ko nas je že skoraj jesenski dež »privabil« v več Iskrinih počitniških zmogljivosti ob morju, točneje v Istri in na Cresu. Pobudo ali pa kar zahtevo za to popotovanje smo dobili od več Iskrinih referentov, ki se pritožujejo nad odnosom nekaterih dopustnikov do teh zmogljivosti, že takoj pa naj zapišemo, da tako hudo spet ni, seveda pa so tudi izjeme...

Ker je pač dopust dopust, smo se odločili za nekoliko manj novinarsko akcijo in smo počitnic željne Iskraše in člane njihovih družin raje pustili pri miru, z brskanjem po tako imenovanih knjigah vtisov in pripomb ter pobud pa smo najverjetneje prav tako prišli do resnice. Seveda smo po teh knjigah listali s privoljenjem takratnih stanovalcev.

Ker so pač leta naredila svoje, se v zunanost nekaterih Iskrinih avtomobilskih prikolic nismo spuščali, tudi zato ne, ker bi lahko spet pogreli staro temo o nasprotovanju nekaterih do gradnje skupnega, cenenega in trajnega počitniškega doma celotne Iskre v Pineti pri Novigradu. Pač hiša je hiša, plastika pa plastika.

Sporočila Iskrašev o urejenosti in opremljenosti prikolic, sob in apartmajev pa so skoraj enaka, povrhu pa še — zanimiva. Domala vsi ugotavljajo, da so prišli v čisto stanovanje, trdijo, da ga takšnega tudi zapuščajo. Skoraj vsi pogrešajo kak del inventarja, se pritožujejo na predhodnika, da je razbil ali izgubil recimo kozarec ali skodelico, seveda pa so to oni nadomestili... in zgodba se ponavlja. No, na kakšne demoliirane zmogljivosti, na katere so nas opozarjali, nismo našli, zanimive pa so želje nekaterih, ki — tudi na dopustu — pogrešajo televizor, pralni stroj, telefon...

No, če smo že začeli s pregovorom, naj tudi končamo — Danci pravijo: kdor ne ve, da ima trdo posteljo, dobro spi.

Lado Drobež

Pogovor z Andrejem Beletom

Uspehi predstavništva v Stockholmu

»Samo v ilustracijo tega, kako velikansko tržišče pokriva naše predstavništvo v Stockholmu: če bi Norveško zavrteli okoli njene najjužnejše točke, bi bil njen najsevernejši rt tam nekje pri Neaplju. Res, to so velikanske razdalje, premagujemo pa jih v glavnem z rednimi letalskimi linijami, saj drugače ne gre.«

S temi besedami se je takoj na začetku prijazno odzval povabilu na pogovor direktor Iskrinega predstavništva v Stockholmu Andrej Bele. Kot jje znano je to predstavništvo dolga leta vodil Igor Triller, ki je bil konec koncev tudi pionir Iskrinega nastopa v Skandinaviji. Andrej Bele je na Švedskem zdaj že tri leta, Igor Triller pa se je podal, vsaj za Iskrine razmere, spet v »pionirske vode«, v Komerčni inženiring trženja sistemo v Iskri Commerce.

Direktor Bele. Seveda so samo rezultati tisti, ki kažejo na uspešnost oz. neuspešnost neke firme; naj torej začneva s tem, kako posluje Iskrino predstavništvo v Stockholmu?

Lanski rezultati so razumljivo — lanski, kljub temu pa naj spomnim, da smo v minulem letu prodali v Skandinaviji za skoraj 6,7 milijona dolarjev. V primerjavi z letom poprej je to kar za petino več, letošnji plan pa smo si zastavili v višini dobrih 7 milijonov dolarjev, kar je približno 45 milijonov kron.

Kakšni pa so letošnji rezultati?

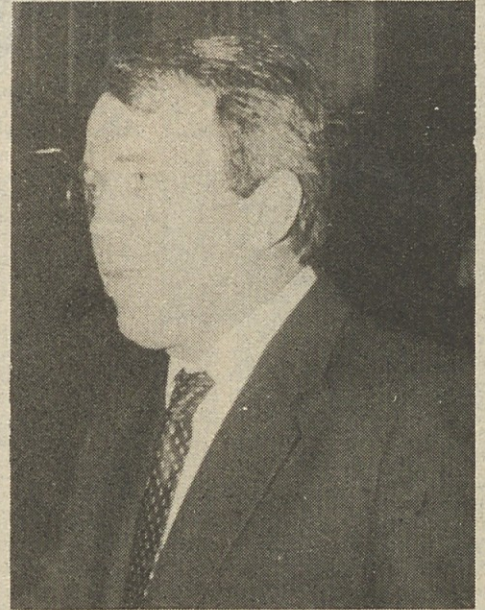
Imamo jih že za prvih sedem mesecev, torej vključno z julijem. V tem obdobju je Iskra izvozila v Skandinavijo za 4,6 milijona dolarjev, kar je že 66% letnega plana, do polletja pa smo ta plan uresničili 57-odstotno. Takoj pa moram poudariti, da v vseh številkah, ki sem jih doslej omenil, ni izvoza Danfossu. Ta posej ima poseben status in ga v sektorju Skandinavija v Iskri Commerce sami vodijo operativno. Vzrok za to spremembo je v tem, ker so sedež firme lani preselili z Danske v ZR Nemčijo.

Bi nam postregli s kakšno podrobnostjo iz letošnjega Iskrinega nastopa v Skandinaviji?

Seveda. Prodajo v Skandinavijo povečujejo predvsem Kibernetika, Kondenzatorji, Avtoelektrika, Avtomatika, Antene in Rotomatika. Že zdaj sem prepričan, da bomo letošnji plan ne samo dosegli pač pa tudi presegli. Najverjetneje se bomo približali osmim milijonom dolarjev izvoza.

Tržno področje Razviti zahod je imelo pred poletnimi dopusti konferenco, na kateri ste direktorji Iskrinih predstavništev in podjetij v Evropi in ZDA predstavili prihodnost, možnosti in razvoj teh točk v tujini do leta 1994. Kakšna je bila vaša vizija Iskrinega nastopa v Skandinaviji in predstavništva v Stockholmu?

Takoj bi rad poudaril, da je moja vizija Iskrinega trženja v Skandinaviji v prihodnjih petih letih precej optimistična, mislim pa, da je tudi realna. Letos minevata dve desetletji od našega prvega izvoza v ta del sveta, kmalu pa bo tudi deset let, odkar imamo predstavništvo. Po rasti izvoza se vidi, da to tržiš-

Andrej Bele

če ni pomembno samo zaradi referenc, pač pa tudi zaradi obsega čistega izvoza. Stopnja rasti med 10 in 20% pa kaže, da smo še daleč od maksimuma. Menim, da bi lahko leta 1993 izvozili tja že za 17 milijonov dolarjev.

Kot je znano deluje predstavništvo v prostorih Emonine firme Globmarket AB. So kakšni načrti, želje oz. možnosti, da bi bili samostojni, pod lastno streho?

Pod Globmarketovo streho smo že od same ustanovitve našega predstavništva. Ta firma je bila sprva povsem v lasti Emone, zdaj pa so že trije lastniki — poleg Emone še Lesnina in Jugotekstil. K solastništvu so povabili tudi Iskro, vendar smo se odločili, da ostanemo le njihovi gostje; imamo ustrezne prostore, imamo skupne terminale, po potrebi skupni finančni servis, skupnega računovodjo in polovico tajniške moči.

Za ilustracijo ste nam uvodoma omenili velikanske razdalje, ki jih morate premagovati na službenih poteh po Skandinaviji, in če ob tem naštejemo še države, ki jih pokrivata, torej Dansko, Švedsko, Norveško, Finsko in Islandijo, je število zaposlenih, kolikor vas je v predstavništvu, tam ste trije, nekako skregano z logiko in sploh možnostmi dela. Kako je s kadrovsko zasedenostjo v predstavništvu?

Zdaj smo trije. Matjaž Likeb izredno uspešno skrbi za prodajo programa Elementov in semiških Kondenzatorjev, za ostalo pa jaz. Imamo tudi administratorko. Ob tem bi takoj poudaril, da smo mi v Stockholmu lahko le pomoč pri prodaji in pri posredovanju med tovarno in distributerji, katerih imamo v Skandinaviji kar veliko.

Ko ste že omenili sodelovanje z Iskrinimi tovarnami, kakšni so ti odnosi?

Z veseljem moram te odnose izredno pohvaliti. Zlasti se je to pokazalo zdaj, ko smo začeli govoriti o tržnih odnosih med partnerji, ko se oboji še dosti bolj odkrito dogovarjamo o provizijah. Le-te so različne glede na stroške trženja posameznih izdelkov, gibljejo pa se med dvema in tudi nad desetimi odstotki.

Lado Drobež

Nič novega ne bomo zapisali, če povemo, da sta Švedska in Finska deželi jezer, morda pa ne veste, da jih ima samo Švedska 90.000.

Rezultati polletnega poslovanja

Uspešen izvoz — neuspešno poslovanje

Novi zakon o računovodstvu naj bi sicer pokazal realno sliko premoženja organizacije kot tudi rezultate poslovanja v novih razmerah gospodarjenja, po drugi strani pa je zato onemogočena primerjava poslovanja s prejšnjimi obdobji. Realno primerjavo uspešnosti poslovanja pa še onemogoča visoka rast inflacije. Uresničevanje temeljnih ciljev poslovne politike v DO Elementi bi zato na kratko označili kot: za petino povečana fizična rast proizvodnje, nadaljnje padanje prodaje na domačem trgu, izvoz v skladu s pričakovanji, slabi finančni rezultati in za 15% nižji OD od povprečnih netto OD v gospodarstvu SRS.

Fizični obseg proizvodnje je v prvem polletju leta 1989 večji za 22% v primerjavi z enakim obdobjem preteklega leta, kar predstavlja 51-odstotno doseganje letošnjega plana.

Na domačem trgu se vedno bolj občuti tendenca padanja fizične prodaje. Realizacija plana prodaje po temeljnih organizacijah je v prvem polletju zelo različna, od 23% pa do 60%. Vse težja situacija v nekaterih DO Iskre se odraža tudi v DO Elementi, saj so se močno zmanjšala naročila Telekomu, Kibernetike, Avtoelektrike...

Iz poslovnega poročila DO Elementi

Kazalci poslovanja

Novi predpisi v zvezi z obračunskim sistemom zahtevajo tudi prilagoditev kazalcev poslovanja, s katerimi se ugotavlja uspešnost poslovanja.

V naši DO v prvem polletju 1989 ugotavljamo uspešnost poslovanja preko naslednjih kazalcev:

Ekonomičnost kot razmerje med celotnimi prihodki in odhodki, ki pokaže, da smo v prvem polletju za 1,5% dosegli večje odhodke kot prihodke. Razmerje med poslovnimi prihodki in odhodki pa je še slašbe, saj smo porabili za 32,4% več sredstev, kot smo jih ustvarili s prodajo izdelkov.

Rentabilnost kot razmerje med ustvarjenim dohodkom in poslovnimi sredstvi je v prvi polovici leta 1989 v DO dosegla stopnjo 8,5%, kar kaže na izredno nizek donos na sredstva, ki so bila vložena v poslovanje DO.

Stopnja finančne samostojnosti, če primerjamo trajni kapital s kratkoročnimi obveznostmi, je negativna v prvi polovici leta 1989. Če pa primerjamo obratna sredstva s kratkoročnimi obveznostmi, pa je stopnja likvidnosti le 52%.

Delež BOD v dohodku znaša za DO 110%, kar pomeni, da so osebni dohodki večji kot ustvarjen dohodek v prvi polovici leta 1989. Brutto dobiček na delavca znaša v DO — 2.678 mio din v prvem polletju 1989, izguba na delavca v DO pa znaša 9.627 mio din.

Povprečni netto osebni dohodek na delavca na mesec v DO je bil 2.540.177 din in je za 15% nižji kot povprečni netto OD na delavca v gospodarstvu SRS I—VI/1989.

Nekoliko je na slabšo prodajo vplival tudi sproščen uvoz, pri tem pa s cenami niso uspeli vedno slediti inflaciji. Vrednost prodaje na domačem trgu se je v DO v primerjavi z istim obdobjem leta 1988 povečala za 311%, medtem ko beležimo (uradno) 588% inflacijo.

Izvoz je v celotni delovni organizaciji potekal v skladu s planom za leto 1989, saj so izvozili blaga v vrednosti 18,2 mio dolarjev, kar pomeni 53% uresničitve plana in 21% več kot v letu 1989.

Podrobnejši pogled v strukturo izvoza nam pokaže, da so od skupnega izvoza kar 76% izvozili na konvertibilne trge, od tega je bila dobra polovica kooperacij.

Nabava na domačem trgu in uvoz sta potekala nemoteno, zato v tem obdobju v temeljnih organizacijah ni bilo nobenih zastojev v proizvodnji zaradi pomanjkanja surovin. Nabava na domačem trgu pa je problematična predvsem zaradi izjemne rasti cen.

V delovni organizaciji so se poslovni prihodki v prvem polletju v primerjavi z istim obdobjem leta 1988 povečali za približno petkratno in dosegli 58% plana za leto 1989 in predstavljajo 64% vseh prihodkov. Prihodki od finansiranja zajemajo prihodke od obresti ter revalorizacije terjatev, pozitivne tečajne razlike, pozitivno razliko revalorizacijskih učinkov ter druge prihodke od finansiranja in predstavljajo v DO v prvem polletju 36% celotnih prihodkov.

Odhodke, po novem, sestavljajo poslovni odhodki, odhodki od finansiranja in izredni odhodki. Poslovni odhodki pa so materialni stroški in amortizacija, nematerialni stroški, vkalkulirani BOD in nabavna vrednost prodanega materiala.

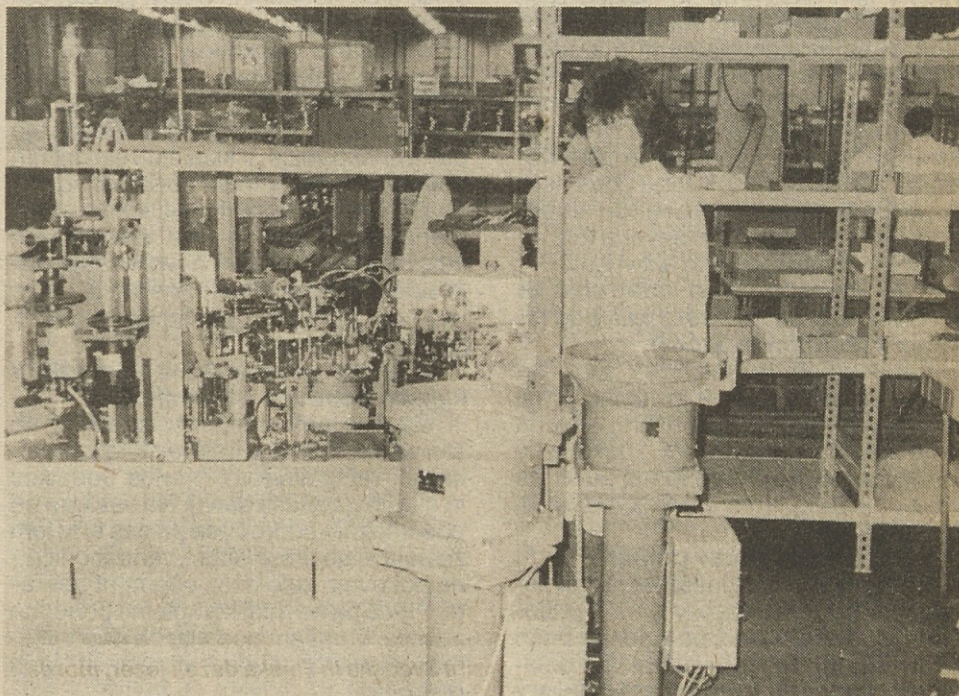
V prvem polletju 1989 so dosegli 69% plana materialnih stroškov. V primerjavi z istim obdobjem preteklega leta so se stroški za surovine in materiala povečali za 5,7 krat, za električno energijo za 4,4 krat, prevozne storitve za 6,6 krat, amortizacija pa za 4,6 krat. Brutto osebni dohodki so se povečali za 5,6 krat.

Struktura celotnih odhodkov pokaže, da poslovni odhodki predstavljajo kar 93%, odhodki od finansiranja 6% in 1% izredni odhodki.

Razlika med odhodki in prihodki nam izkaže po novih sistemskih spremembah prvi rezultat poslovanja v obdobju, to je brutto dobiček ali izgubo. V Elementih so v prvem polletju 1989 ustvarili za 1,5% večje odhodke kot prihodke, torej negativno razliko ali izgubo v višini 11.213 mio din. Glede na to, da je bila ta izguba manjša kot brutto osebni dohodki v realiziranih proizvodih so v prvem polletju 1989 ustvarili dohodek v višini 104.414 mio din. Zgoraj navedena izguba pa se je še povečala za obračunane davke in prispevke v višini 19.465 mio din. Torej znaša celotna izguba v DO Elementi v prvem polletju 30.679 mio din. Temeljne organizacije Elektrolit Keko, Polprevodniki in Upori so ustvarile akumulacijo v višini 9.629 mio din, ostale temeljne organizacije pa izgubo v višini 40.307 mio din.

Izguba je odraz padanja prodaje na domačem trgu, predvsem pa cenovnih škarij, da s cenami izdelkov ne sledijo visokim cenam materiala in surovin, električne energije in drugih stroškov. Izgubo pa povečuje še težka likvidnostna situacija in s tem najemanje dragih kratkoročnih kreditov.

I. S.

Novo podjetje za področje zaščit v elektroniki

Izziv je v povezovanju velikega z malim

Ob zadnje čase sila aktualnih dilemah, ki se odvijajo na temo mala — velika podjetja, se vedno bolj uveljavlja spoznanje, da so prednosti in slabosti tako na eni kot na drugi strani. Smotrnost iskanja in približevanja optimalnim organizacijskim rešitvam se očitno skriva v neke vrste simbiozi oziroma funkcionalnem združevanju najboljših prvin v nove oblike povezovanja. Na kakšen način to doseči? — vprašanje, ki je pogojeno z obilico možnosti, ki jih ponuja nova zakonodaja, najbolj pa seveda z viri kapitala in razpoložljivim znanjem ustanoviteljev.

V obdobju burnih (re)organizacijskih pretresov, ki jih doživlja Iskra v zadnjem času, že prihajajo na površje tudi nekateri poskusi novega, svežega podjetniškega duha in upamo, da bo Iskra prihodnosti v znamenju malih, fleksibilnih podjetniških enot, ki se bodo v interesno zasnovanem sožitju z velikim sistemom lahko uspešno prebijale v pogojih domače in svetovne konkurence.

V sklopu Elementov, točneje tovarne Keramika, so v letošnjem letu ustanovili eno takšnih malih podjetij. O njem smo se pogovarjali z direktorjem mag. Vladimирjem Murkom:

— **Za kakšne vrste novo podjetje gre, kdo so njegovi ustanovitelji, oz. sovlagatelji?**

»Letos julija smo registrirali malo podjetje z imenom Iskra zaščitne-družbo z omejeno odgovornostjo za proizvodnjo, inženiring in kooperacijo na področju zaščitnih naprav. Osnovne zaščitne naprave v tem programu so zaščite proti streli in prenapetostim. Za celoten program je bil izdelan elaborat, s katerim konkuriramo pri Republiškem Izvršnem svetu za »Razvojni dinar, ki nam bi omogočil nabavo glavne opreme za ta program. Sovlagatelji v podjetje so Iskra Keramika z 90% in z 10% štirje posamezniki, ki naj bi največ prispevali pri hitrejši vzpostavitvi programa in seveda tudi inženiringa in marketinških aktivnostih.«

— **Ali podjetje lahko smatramo za Iskrino firmo, ali bo nastopala pod Iskrinim zaščitnim znakom?**

»Ker je v 90% lastnik firme Iskra Keramika, smatramo, da je to Iskrina firma, delovala bo pod oznako Iskre, seveda še s posebnim dodatnim znakom, ki pomeni poseben image in naj pove, da gre za mešano firmo (firmo z mešanim lastništvom).«

— **Kaj to pravzaprav pomeni?**

»Omenjena oblika mešanega lastništva je nastala pravzaprav zaradi priporočila Izvršnega sveta, po katerem bodo tovrstna podjetja obravnavali po določeni prioriteti, že zato, ker bodo delavci v

njej istočasno tudi sami zainteresirani, da s svojim delom prispevajo k pridobitvi dohodka oziroma profita.«

— **Kako se bo le-ta delil, glede na vložena sredstva?**

»Profijt se bo delil po naslednjem načelu: najprej del za plače delavcem in ostalo po vloženi deležih.«

— **Kakšen obseg zaposlenih predvidevate?**

»Za celotno firmo smo naredili 5-letni investicijski program, ki napoveduje, da bo končni obseg zaposlenih okrog 40 do 50 delavcev. Poslovanje naj bi v naslednjih letih postopoma raslo tako, da bi po ustalitvi promet dosegel 5 mio DEM letno.«

— **Programsko področje je na našem trgu še dokajšnja novost?**

»Ukvarjali se bomo s programi iz področja prenapetostnih zaščit, ki je v svetu v hitrem porastu. Z nastopom elektroneke se je obseg naprav, ki jih je treba zaščititi pred nenadnimi pojavi (strele, posebne razelektritve, pojavi pri vklopjanju in izklopjanju visokoenergetske mreže, pojavi pri elektrovleki — metruju, električni železnici in tramvaju). Ti pojavi so tako nenadni, da pogosto poškodujejo elektronsko vezje. V klasičnih električnih napravah takih potreb ni bilo, ker so bila vezja bistveno odpornejša, saj so imela mehanske kontakte. Pri elektronskih vezjih pa se na majhni površini pojavljajo zelo visoke gostote transistorjev (npr. 300 tisoč na mm²), zato lahko zelo hitro nastanejo preboji.«

— **Ali se je vaša firma usmerila v kakšno posebno področje?**

»Zaščito lahko v grobem razdelimo na štiri velika področja in sicer: telekomunikacije, računalništvo, prenos podatkov in meritev, zaščita stavb. Na vsakem od posameznih področij se pri nas tu in tam že pojavljajo proizvajalci, vendar običajno pokrivajo zelo ozek segment aplikacij, nihče pa ne nudi kompletne ponudbe zaščite. V našem podjetju pa pripravljamo celovito ponudbo v naštetih štirih področjih.

Vladimir Murko

Poleg domačih proizvajalcev se kooperacijsko povezujemo tudi z dvema podjetji iz tujine in sicer iz Francije in ZRN. Z njuno pomočjo bomo uspeli izpopolniti začetni program. Problematika zaščite v elektroniki je namreč tako razvejana, da jo eno samo, rastoče podjetje samostojno še ne more obvladati.«

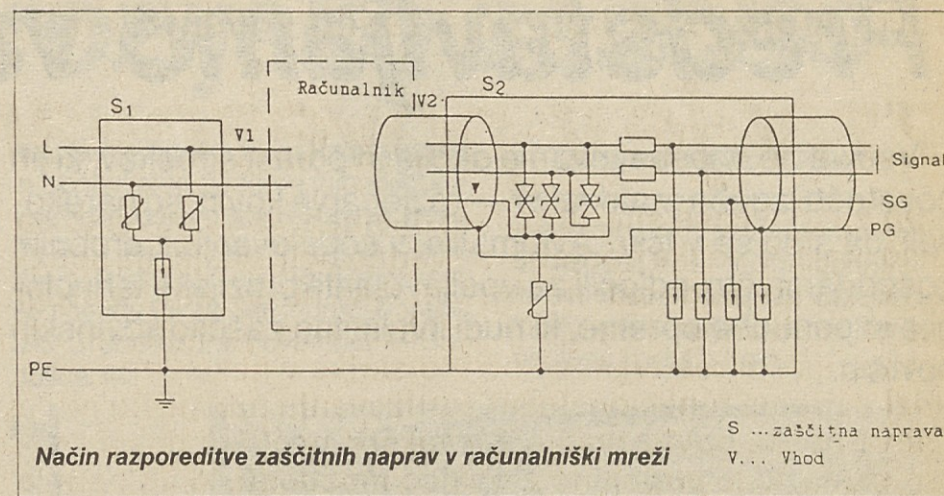
— **Torej vam bodo k zaokrožitvi proizvodnega programa veliko pripomogle kooperacije in druge oblike izmenjav s tujimi in domačimi partnerji?**

»Da in postopno bomo skupaj širili

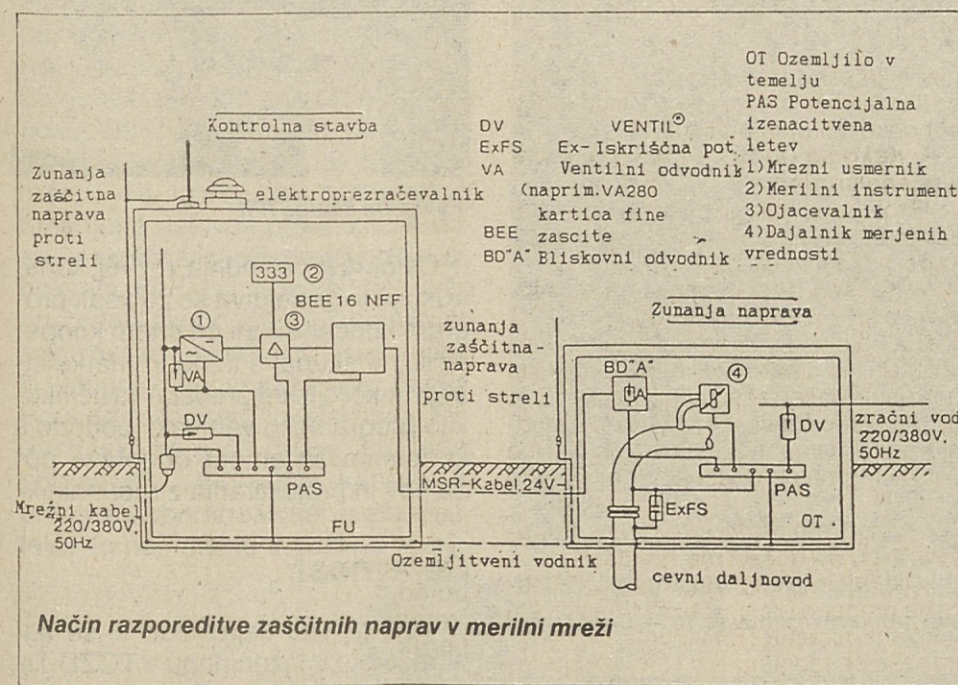
obseg poslovanja in osvajanja novih izdelkov.«

— **Na kakšnih osnovah pa ste postavili razvojno delo?**

»Ustanavljati skušamo več razvojnih skupin, in sicer nekatere le po pogodbi za omejen čas, nekatere pa stalne, odvisno pač od določenega projekta. Zbrati skušamo strokovnjake s točno določenega področja tako, da je obseg problemov, ki se pojavljajo dosti lažje obvladovati, kot v primeru, ko bi se vsi

Način razporeditve zaščitnih naprav v računalniški mreži

Način razporeditve zaščitnih naprav v merilni mreži

Trenutno malo več sodelujemo s kooperanti in občasno sodelujemo s strokovnjaki tovarne Keramika. Smo še zelo majhno podjetje, zato bomo postopoma širili svojo dejavnost.«

— **Podjetje bo torej zaživel, ko bodo izpolnjeni materialni pa tudi drugi pogoji. Ali že lahko govorimo o redni proizvodnji?**

»V oktobru bo firma dejansko zažive-la, proizvodnja pa že teče v Keramiki in pri kooperantih. Prvi proizvodi so bili izdelani že marca letos.«

— **Kako torej gledate na celoten podjetniški podvig?**

»Glede na to, da so se sredstva republiškega razvojnega dinarja tokrat odmaknila za cel kvartal, nam določeno pomanjkanje sredstev onemogoča zadostni začetni zagon za cel program, zato bomo počasneje, postopoma razvijali naše razvojne projekte, kljub vsemu pa menim, da je prihodnost naši firmi zagotovljena.«

— **Ob koncu bi vam zastavila še osebno vprašanje. Kako boste povezovali in usklajevali svoje sedanje delo kot vodja za pospeševanje prodaje s področja marketinga v DO Elementi z vodilnim položajem v novi tovarni?**

»Intenziven izvoz varistroma teče v Elementih že tri leta in sam razvoj trendov v svetu je narekoval naslednjo razvojno stopnjo na področju zaščite.

Delo v marketingu in tudi priprava sejmov so mi omogočili dober vpogled v perspektive s področja zaščite elektronskih naprav in naraščanja potreb v svetu. Bolj kot trženje izdelkov predstavlja zame izziv sama kompleksnost reševanja problematike, ki povezuje v proizvodne programe večino proizvajalcev elementov, tako da tudi strokovne seminarje velikokrat dopolnjujemo s tematiko programa zaščit.

Ustanavljanje novega malega podjetja ob rednem delu zahteva vsaj 10 do 12-urni delavnik, ki se zame nadaljuje tudi ob koncu tedna. Tak tempo bo treba vzdržati vsaj toliko časa, da podjetje normalno zaživi, in tak način dela je v razvitem svetu običajna praksa.« I. S.

morali učiti vse v okviru nekega razvojnega projekta.«

— **Prevzeli boste torej (za naše razmere) nove pristope v razvojnem delu?**

»Pokazalo se je, da tisto, kar smo že doslej osvojili, še posebno s področja telefonije, dosega zelo dober odziv na trgu. Tovrstne pristope bomo pozneje uporabili tudi pri drugih dejavnostih, npr. pri zaščiti stavb, računalništvu.

Z našimi razvojnimi prizadevanji se skušamo vključevati v razvojne programe mesta Ljubljane, potegovali pa se bomo tudi za sredstva iz t. im. »Matičevega sklada«, torej na zvezni ravni.

Uspešnost naših razvojnih prizadevanj lahko potrdimo tudi s prijavo treh patentov s področja zaščite. Čimvečja inovativnost bo seveda vodilo za naše prihodnje razvojno delo.«

— **Koliko je trenutno zaposlenih v vašem podjetju?**

»Do konca leta bomo trije (!), in sicer dva inženirja in inženir za marketing.

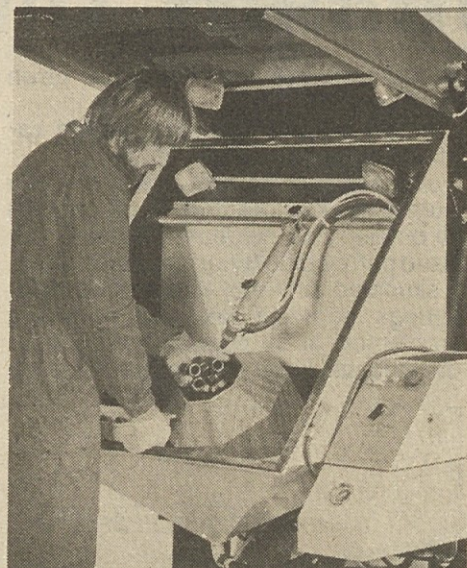
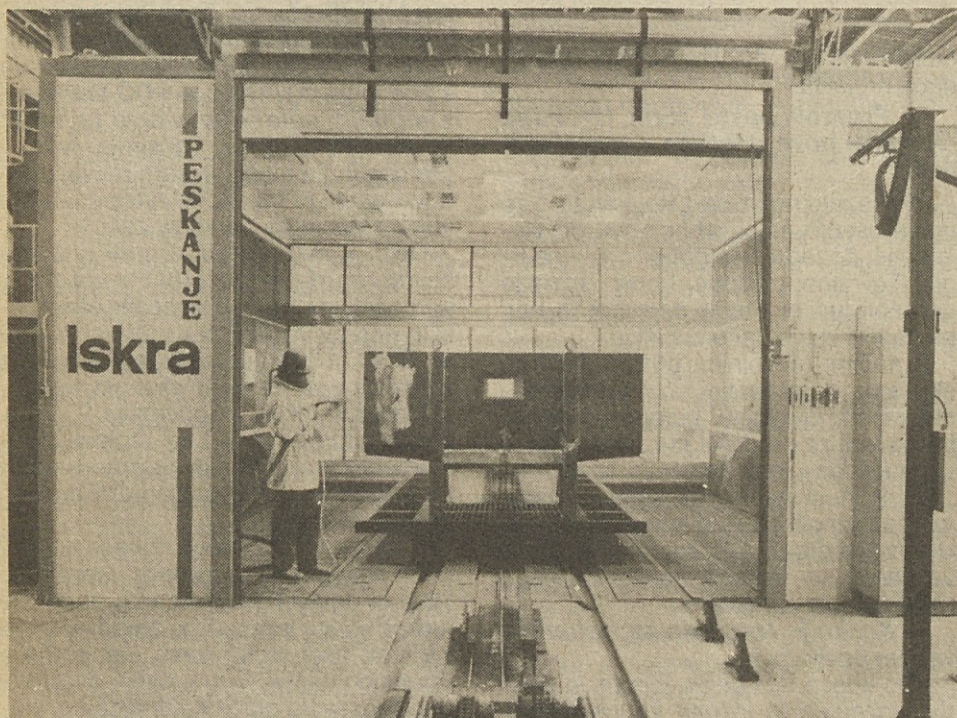

Predstavljamo vam peskanje in antikorozijsko zaščito

Vse večje onesnaževanje okolja in porast stroškov, ki jih povzročata izguba materialov — razjedanje kovin, so narekovali, da smo se v Iskri-Avtomatiki, v sodelovanju z drobnim gospodarstvom, odločili za vpeljavo antikorozijske tehnologije in ponudbe opreme, ki nudi kvalitetno zaščito kovinskih površin.

Otvoritev prenovljenega objekta za peskanje in antikorozijsko zaščito — Dolit Daruvar, 23. julij 1989

Peskalna kabina IPK

Celotna proizvodnja, razvoj, konstrukcija in projektiva so za vsak program koncentrirani pri enem koooperantu, ki skupaj s tržno in marketinško funkcijo Iskre predstavlja učinkovito programsko vertikalo, podprto s sodobnim sistemom obdelave podatkov in projektiranja z računalniki.

Dejavnost:

Med glavne dejavnosti, ki se okrožujejo v Inženiringu v TOZD Trženje, uvrščamo:

- vodenje in izvajanje inženiring poslov (dejavnost na ključ) za področje antikorozijske tehnologije
- projektiranje in prodaja tehnologije ter tehnoloških postopkov površinske zaščite
- prodaja opreme in izdelkov za peskanje.

Le-te se dopolnjujejo s prodajo in izvajanjem marketinga za računalniške sisteme, opremo in rezervne dele ter s projektiranjem in prodajo za klima in prezračevalne sisteme.

Prve reference

Pravilnost usmeritve v dolgoročno povezovanje in sodelovanje z drobnim gospodarstvom na področju

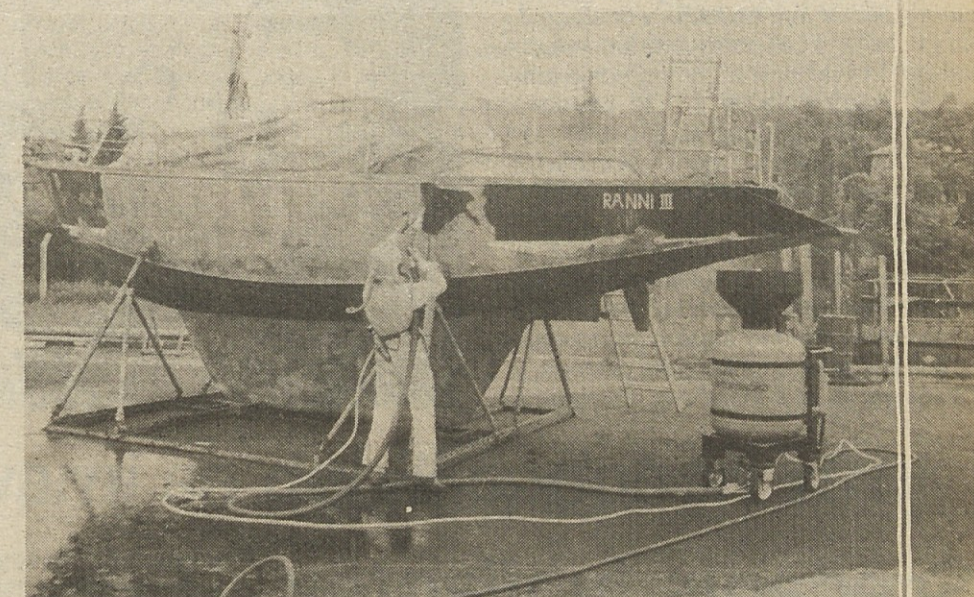
razvoja in proizvodnje, predvsem pa povezovanje in združevanje z domačimi proizvajalci investicijske opreme in blagovnih fondov za kompleksne ponudbe, potrjujejo tudi pridobljene reference, ki se po kvaliteti in rešitvah lahko enakovredno merijo z zahodnimi proizvajalci. Tako je bil med drugim podpisan Sporazum o dolgoročnem sodelovanju med delovnimi organizacijama Iskra-Avtomatiko in Dalitom iz Daruvarja, rezultat katerega je prenovljeni objekt za peskanje in antikorozijsko zaščito. Kot je bilo ob sami otvoritvi, ki je bila 23. junija, večkrat poudarjeno, je s posodobitvijo proizvodnega procesa, ki je v težkih gospodarskih razmerah še toliko bolj pomembna, omenjena delovna organizacija dosegla racionalizacijo proizvodnje, izboljšala delovne pogoje, do širše družbene skupnosti pa izpolnila še eno obvezo — v veliki meri zmanjšala stopnjo onesnaževanja okolja. Seveda pa to ni edina referenca. Pridružujejo se ji še druge, nič manj pomembne. Peskalne kabine, ki omogoča uporabo v vseh vrstah metalne in nemetalne industrije, v teh-

noloških procesih ali za vzdrževanje in obnavljanje posameznih sklopov v servisni dejavnosti, restavraciji in obrtni dejavnosti, so vpeljali v Savi Kranj, Cinkarni Celje, Perutninskem kombinatu Pivka, Jelšingrad-Bosanska Gradiška, 29. november — Subotica, itd.

Razvojna usmeritev

Se nadaljuje v obdelavi in trženju na jugoslovanskem tržišču in usmerja v sodelovanje s tujimi partnerji pri kompletiranju skupnih objektov na ključ, antikorozijske tehnologije ter nastopu na tujih trgih.

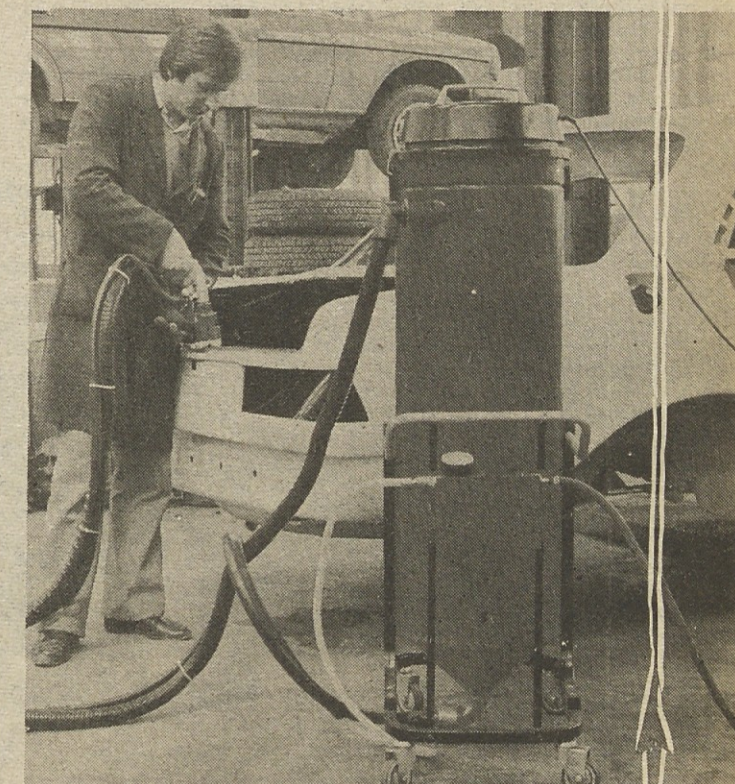
Š. D.

Demonstracija mokrega peskanja v portoroški marini v juliju letošnjega leta. Enaka demonstracija je bila tudi v marini v Umagu

Zaprt sistem peskanja

Zaščitni klimatizirani skafander

Še ena primopredaja sistema pristopa kontrole SIPKON

V mesecu juniju lanskega leta je bila med delovno organizacijo Iskra-Avtomatika in Institutom za varnost iz Beograda podpisana pogodba za izdelavo sistema pristopa SIPKON za dva objekta.

Projekt, katerega vrednost je ocenjena na 160.000 \$, je bil zaključen v letošnjem juliju. V tem obdobju, v dneh od 7. do 11. julija, je bila opravljena tudi kvantitativna in kvalitativna primopredaja tehnične dokumentacije in vse potrebne opreme. Istočasno pa so strokovni delavci TOZD Sistemi organizirali in izvedli petdnevno šolanje končnega uporabnika, kitajskega kupca.

Prevoz je bil opravljen tekoče in brez pripomb glede funkcionalnih zahtev in kvalitete izvedbe, kar je za TOZD Sistemi pomembno, saj je to prvi tovrstni projekt, iz programa kontrole pristopa, v katerega je bila vključena kompletna

domača proizvodnja. Prav tako uspešno je bilo zaključeno tudi šolanje skupine: Li Yin-Tang, Zhau En-Zhi, Zhang Liji, Qin Jie in Shi Jun, ki si je pridobila osnove

tako teoretičnega kakor tudi praktičnega upravljanja s sistemom.

Š. D.

Iskra Orodja

Srečanje jubilentov

V dneh pred dopusti so se na prijetnem tovariškem srečanju zbrali delavci, ki v letošnjem letu praznujejo deset, dvajset oz. trideset let dela v delovni organizaciji Iskra Orodja. Po pozdravu in čestitkah, ki jih je prisotnim izrekel direktor, Tone Rauh, je zbranim spregovoril še Peter Zadel, direktor pravnega in splošnega kadrovskega področja: »Rad bi spregovoril in opozoril še na nekatera družbena dogajanja, ki smo jim priča v zadnjem času. Za-

kon o podjetjih, sprejet v lanskem letu in noveliran v letošnjem juniju, podira ideološke pregrade, ki so v preteklih desetletjih odmaknile Jugoslavijo od modernih družbenih in gospodarskih tokov Evrope.

Brez spremenjene zakonodaje, kakršna je Zakon o podjetjih z njegovimi spremembami in dopolnitvami, ne moremo uspešno začeti in nadaljevati s preobrazbo ekonomske politike, če temu ne bo sledila nova zakonodaja, ki bo s svojo

progresivnostjo dopolnjevala in pospeševala politiko trga in njenih tržnih zakonitosti. Z osamosvojitvijo in vrnjeno osebnostjo nekatera podjetja še s strahom stopajo na pot, ki je niso bila vajena, vendar velja poudariti, v teh spremenjenih razmerah za našo delovno organizacijo, da bodo le doseženi pozitivni rezultati poslovanja kreirali standard zaposlenih.

V drugi polovici letošnjega leta bomo sprejemali statut družbenega podjetja, vendar naša stremljenja presegajo okvir take oblike organiziranosti pravne osebe. Še do pred kratkim tako heretični besedi

kot so tržišče ali delničarstvo, za nas pojem, za razviti svet, s katerim se spogledujemo pa praksa, se vse bolj vrinjata v naš vsakdan, zato lahko rečemo, da se s političnim pluralizmom odpirajo vrata v zrelejšo podobo socializma s pluralizmom lastninskih in upravljalških oblik.

V taki smeri bodo morala iti naša razmišljanja in dejanja, zato nas ob polni delovni enotnosti ne bi smelo biti strah prihodnosti.

Še enkrat želimo vsem jubilentom še veliko delovnih uspehov ter osebne in družinske sreče.

Š. D.

• Več časopisov je pisalo o pričetku poskusnega obratovanja prve digitalne telefonske centrale sistema EWSD v naši državi. Tako Delo piše, da imajo v Domžalah novo centralo, ki sodi med naj sodobnejše v svetu. Je rezultat skupnega dela mešane družbe Iskra Tel, ki sta jo maja letos ustanovila Iskra in zahodnonemški Siemens. Domžalsko centralo so zmontirali v rekordnih treh mesecih. Že v kratkem naj bi centrale sistema EWSD vključili v obratovanje tudi v Mariboru, na Ravnah na Koroškem, v Subotici, Krškem in Novi Gorici. Ljubljanski Dnevnik pa v zvezi s tem poudarja, da bo naj sodobnejša centrala omogočala bistveno boljše zveze. Domžalski župan Peter Primožič je dejal, da pomeni nova centrala uresničitev večletnih prizadevanj za boljšimi telefonskimi povezavami. Naročnike bodo začeli vključevati konec avgusta ali v začetku septembra, in sicer od obrobja mesta do njihovega središča; najprej bodo na vrsti delovne organizacije in obrtniki.

Informacijo o novi centrali sta med drugim objavila tudi beograjska Borba in zagrebški Večernji list.

• Ljubljanski Dnevnik je objavil širšo informacijo o tehnološkem posodabljanju v Iskri Kibernetiki, oziroma v njenem tozdu Števeci. V tem tozdu se namreč lotevajo izredno pomembne naložbe — modernizacije tarifnih merilnih naprav. Predračunska vrednost naložbe je 38.913 milijonov dinarjev, od tega približno polovica za osnovna, polovica pa za trajna obratna sredstva. Iskrini števci, ki pomenijo začetek razvoja slovenske Iskre, so prišli do te stopnje razvoja, ko morajo preiti s sedanje tehnologije klasičnih števec na zahtevnejšo SMD (Surface Mounted Device) tehnologijo. Novi elektronski izdelki v SMD tehnologiji se tako v Iskri kot tudi pri njenih tekmecih šele razvijajo. Če Iskra želi ostati na zunanjem trgu, mora to tehnologijo osvojiti hkrati s tekmeci — Švedsko, ZR Nemčijo in državami Beneluxa. Na teh tržiščih so zastopani z 10 do 12-odstotnim deležem, ki ga želijo obdržati oziroma še povečati.

• Dolejski list piše o težavah Iskre Tenel v Novem mestu. Tozdz precej časa pestijo likvidnostne težave, izgube pa zaradi hitro rastočih obresti, ki pojedjo dobišen del ustvarjenega prihodka, vrtoglavo naraščajo. Možni sta dve poti: ali stečajni postopek, kot ga je predlagala matična delovna

organizacija Iskra Avtomatika, ali finančna konsolidacija na štirih rentabilnih programih, kar pa bi pomenilo delo za 530 do 540 ljudi, za ostale od 770 delavcev velikega kolektiva pa bi bila usoda odvisna od novih možnih programov. List zaključuje, da bo odločitev odvisna od različnih sestankov, ki bodo še sledili.

• Delo je v svoji rubriki REKLI SO objavilo izjavo Janeza Vipotnika, direktorja Iskra Commerce o tržnem gospodarstvu, tekoči ekonomski politiki, sodobnem managementu itd. Janez Vipotnik je med drugim dejal, da je ekonomska politika, ki jo vodi sedanji zvezni izvršni svet, v svoji zasnovi usmerjena v diferenciacijo gospodarskih subjektov na dobre in slabe. Zdaj se bo res pokazalo, kaj pomenijo dobri managerji v našem sistemu. Vodenje (management) je več kot

stroka. Poleg široke palete znanj imeti tudi specifične sposobnosti, po katerih se obrtnik loči od umetnika.

• Gospodarski vestnik je priobčil obširen članek o kvaliteti slovenskega in jugoslovanskega blaga, namenjenega tujini in reklamacijah, ki prihajajo na ta način iz inozemstva. Lotar Kozina, ki se v Iskri ukvarja s problematiko kakovosti, pravi: »Kakovost ne zadeva le proizvodnjo — vgrajena mora biti na vseh ravneh dela podjetja. Tuji partner pogosto preveri delo svojega kooperanta s posebno anketo. Težave nastopijo, ko so pogoji, ki jih zahteva, v nasprotju z našo zakonodajo. Organizacija dela v podjetju, ki jo zahteva tuji partner, je bila praviloma v nasprotju s tisto, ki je izhajala iz Zakona o združenem delu. Nizka kakovost je pogojena z okoljem,

v katerem živimo. Za neuravnoteženo ekonomijo je nekaj normalnega.«

• Beograjski Privredni pregled piše o sodelovanju Jugoslavije z deželami andske grupe. Na to nestabilno tržišče, kjer prevladujejo kriza, inflacija in zadolženost, je Jugoslavija v prvih šestih mesecih letošnjega leta prodala blago v vrednosti 14 milijonov dolarjev, kupila pa za 38 milijonov dolarjev. Edina skupna tovarna na celem kontinentu je ISKRAE-MEC in se nahaja v Ekvadorju. Osnovana sta ga leta 1974 Iskra in Corporacion Nacional Financiera (državna institucija za finansiranje razvoja industrije). Tovarna s svojo proizvodnjo električnega ročnega orodja pokriva celotno andsko tržišče.

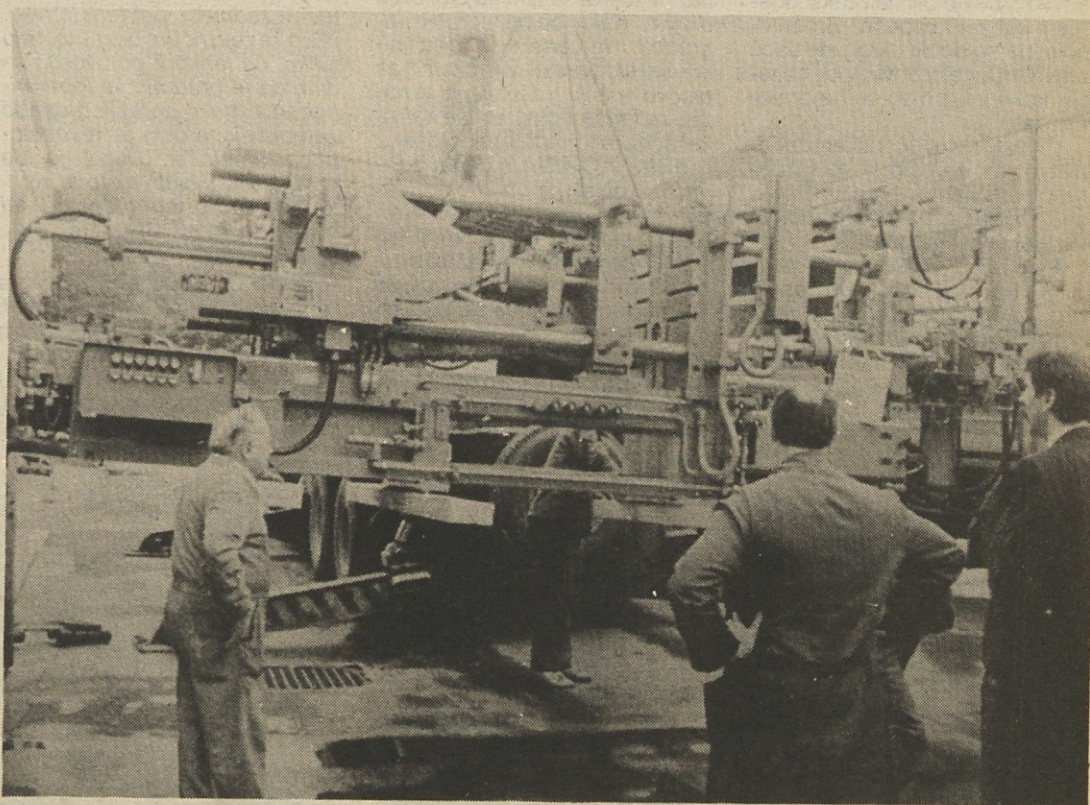
Zbrala in pripravila:

Meta Maksimovič

Stiki z javnostjo SOZD Iskra

Iskra Kibernetika

V livarni so dobili sodoben stroj

V TOZD Tovarna sestavnih delov v Iskri Kibernetiki so pred kratkim kupili sodoben stroj za tlačno litje ogrodij iz silumina za števce električne energije. Stroj je izdelala švicarska firma Bühler, ki se uvršča med najboljše proizvajalce v svetu. Zapiralna sila znaša 2.800 kN, dodatna avtomatika pa omogoča večjo storilnost in lažje posluževanje stroja. Pri raztovarjanju so morali poklicati dvigalo SGP Gradbinec, saj stroj tehta več kot 10 ton. — Foto: A. Boc

Razgovori s štirimi štipendisti

Avtoelektrika štipendira 257 bodočih strokovnjakov

V času letošnjih šolskih počitnic je bila novogoriška Iskra Avtoelektrika za nekaj lepih odstotkov pomlajena. Ni težko ugotoviti zakaj. Zato, ker je prišlo v njene temeljne organizacije od Bovca, Tolmina, Ljubljane in Komna do Nove Gorice kar okrog 180 učencev, dijakov in študentov na obvezno počitniško prakso, ki jo seveda zahteva tudi njihov učni program. To so bili štipendisti Avtoelektrike z vseh smeri izobraževanja, le-teh pa ima naša novogoriška delovna organizacija na raznih šolah in fakultetah kar 257.

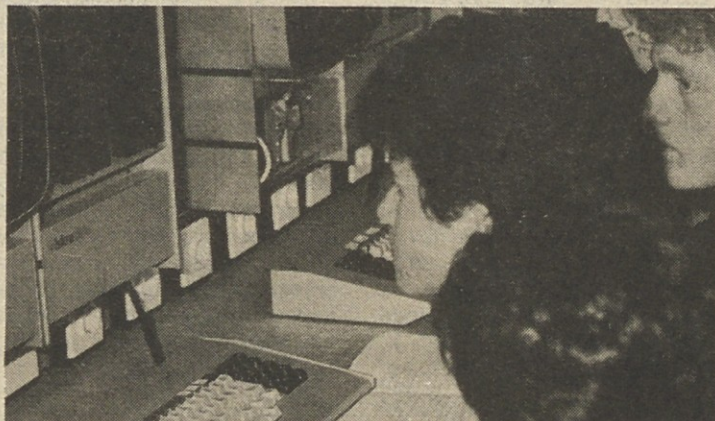
Ti mladi bodoči strokovnjaki, sedaj štipendisti, naj bi skozi prakso spoznali, kje se bodo zaposlili po končanem šolanju, kakšna je organiziranost njihove bodoče delovne organizacije, njene tehnološke postopke, polizdelke in izdelke itd.

Praksa je tudi idealna priložnost, da preizkusijo doslej pridobljeno teoretično znanje na delovnem mestu in obratno. Pridobljeno znanje na praksi, s pomočjo mentorjev in starejših sodelavcev pa naj bi jim koristilo pri nadaljnjem šolanju.

Seveda so bili za svoje delo tudi primerno nagradjeni. V kadrovsko-izobraževalni službi so nam povedali, da so pri nagradjevanju izhajali iz povprečja osebnih dohodkov zaposlenih iz zadnjega meseca. Tako je bila naprimer nagrada v letošnjem juniju za 10 delovnih dni za praktikante iz višjih in visokih šol 781.600 dinarjev, seveda, če so bili na praksi ocenjeni kot zelo uspešni. Srednješolci pa so dobili okrog sto tisoč din manj, spet v odvisnosti od tega, kako vestno so se na praksi izkazali.

V našem novogoriškem uredništvu smo se odločili, da štiri izmed praktikantov predstavimo, v zvezi s prakso pa smo jim postavili tudi nekaj vprašanj.

BOŠTJAN JUG. Doma je iz Solkana, letos pa je zelo uspešno končal prvi letnik Fakultete za naravoslovje in tehnologijo, oddelek fizike, s povprečno oceno 7,5. »Na praksi sem v tozdu Inštitut za avtoelektriko, moj mentor pa je Vasilij Pirc, ki mi daje izred-

no pestra in zanimiva dela. Trenutno spoznavam in kontroliram delovanje vžigalnih tuljav kar se mi zdi zelo zanimivo in sem prepričan, da mi bo nekaj od tega koristilo tudi pri nadaljnjem šolanju. Sicer pa sem Iskro spoznal že takrat, ko sem hodil še v gimnazijo, tokrat sem tu na praksi že drugič. Kako bomo porabil nagrado? Namenskega cilja nimam, zelo prav pa mi bo prišla za plačilo vožnje v Ljubljano in nazaj, mogoče bo ostalo še kaj za kakšen prehrambeni priboljšek...»

ERIK SKOMINA je doma iz Prvačine, obiskuje pa strojno tehnično šolo Branko Brelih v Novi Gorici. Letos je končal tretji letnik. »Še en letnik je pred mano in če ga bom uspešno zaključil, se bom verjetno odločil za nadaljevanje šolanja. Vsaj sedaj, v tem trenutku tako razmišljam, sicer pa bomo videli, saj bo na to odločitev vplivala še vrsto drugih odprtih vprašanj, na katera bom

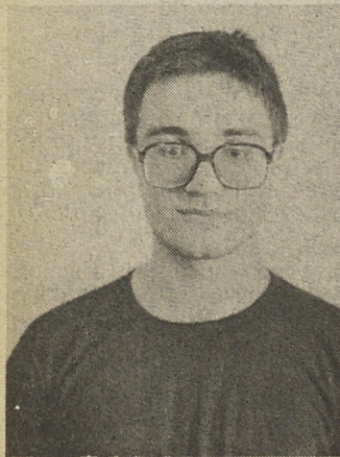
moral pravilno odgovoriti. Na praksi sem v tovarni generatorjev in elektronike v oddelku tehnologije. Pod budnim očesom mentorja Silvana Ferjančiča konstruiram, rišem, spoznavam nova, zame še neodkrita tehnološka področja. Delo je izredno zanimivo in mi bo gotovo koristilo tudi v zadnjem, četrtem letniku. Iskro že zelo dobro poznam, celo toliko, da lahko s gotovostjo trdim, da je pred njo še lepa prihodnost. Kako porabiti nagrado za opravljeno delo pa ni res nobena umetnost. Nekaj jo bo »zgorelo« v mojem motorju, mrzlo pivo se bo tudi prileglo v tej vročini, lažje bo plačevati vstopnino na kakšen žur itd.«

MARKO VELUŠČEK prihaja na prakso iz vinorodnih Goriških brd, točneje iz vasi Vipolže. Na tehničnem šolskem centru Branko Brelih v Novi Gorici se uči za poklic strojni mehanik, čez nekaj dni pa bo sedel v klop tretjega

letnika te šole. »Na praksi sem v tovarni generatorjev in elektronike na montažni liniji kjer montirajo alternatorje. Delo, ki ga opravljam sicer ni težko, je pa izredno monotono, ali z drugimi besedami povedano, nič ni v zvezi s poklicem, za katerega se učim. Pravo nasprotje pa je prejšnji praksi, ko sem bil dodeljen v oddelek vzdrževanja. Takrat sem mnogo več odnesel, kot bom tokrat. Vendar vem, da vedno ni prostora tam, kjer bi mi najbolj ustrezalo, zato sem z veseljem sprejel tudi te dodeljene naloge in dela. Koliko bom dobil za moje štirinajstdnevno delo sicer ne vem, vem pa, da mi bo nagrada prišla še kako prav. Šolske potrebsčine so izredno drage, nekaj bom primaknil h kupčku, ki je »rezerviran« za bencin in že je verjetno ne bo več.«

GORAN DUBRAVICA je doma iz enega najlepših predelov Nove Gorice, iz Rožne doline. Pred nekaj meseci je končal drugi letnik na tehničnem šolskem centru Branko Brelih v Novi Gorici, s pričevalom pa se lahko marsikje pohvali, saj je imel v njem zapisane skoraj najvišje ocene, bil je prav dober. »Razna orodjarska in druga dela opravljam v tovarni delovnih sredstev v orodjarni, oddelek namenskih strojev in naprav. Delo je izredno zanimivo in pestro, to je namreč oddelek, kjer se rojevajo nove naprave, ki nadomestijo v proizvodnih tozdih ročno delo. Kam po končanem šolanju se še nisem odločil, vse bolj pa razmišljam, da bi ga nadaljeval. Iskro poznam že dolgo, saj sta tudi moja starša člana tega vitalnega kolektiva. Tudi nagrada za opravljeno delo mi bo zelo prav prišla, saj bo treba v knjigarno po to in ono, pa tudi kakšen kos nove garderobe ne bo odveč.«

Marko Rakušček

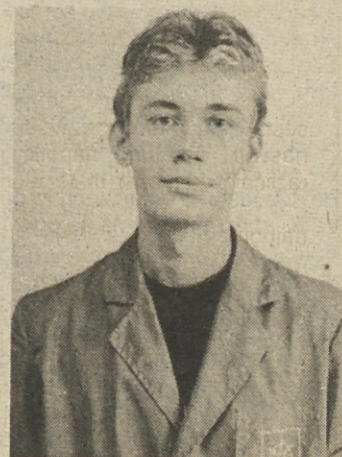
Boštjan Jug

Erik Skomina

Marko Velušček

Goran Dubravica

»Ko si trdno prepričan v odločitev, cilja ni težko doseči!«

Za Rudija Dolgana, bodočega študenta ljubljanske Elektro fakultete in sedanjega štipendista Iskre Delte, bomo v našem Iskrinem okolju, prav gotovo še »slišali«. Ne da bi se šli kakršnokoli napovedovanje, toda naš osemnajstletni sogovornik iz katerega kar izžareva mladostna energija, samozavest, dar za analitično mišljenje, ki je seveda povezan z izrazito racionalnostjo, je poln, lahko bi temu rekli, zdravih ambicij — na strokovnem področju. In to je: elektrotehnika, natančneje: radioamaterstvo. In prav na tem področju je spomladi z nalogo »Mikroprocesorsko kontrolirana radioamaterska UKV postaja« osvojil prvo mesto na republiškem tekmovanju Mladi tehnik, ki ga je organizirala Zveza organizacij za tehnično kulturo. Še več — prvo mesto je odnesel tudi na nedavnem zveznem tekmovanju v Kragujevcu.

»Z nalogo sem se ukvarjal kar celo šolsko leto in moram priznati, da je od mene velikokrat zahtevala veliko več časa in energije, kot pa redne šolske obveznosti. Seveda pa mi je pomenila predvsem velik izziv, saj z mikroprocesorjem lahko dosežeš neke posebne funkcije radioamaterske UKV postaje. Npr. da lahko preko tipkovnice odtipkamo frekvenco ali kanal, ki ju lahko tudi zvišamo ali znižamo. Obstaja tudi možnost, da lahko določeno frekvenco spravimo v spominske lokacije, pa možnost velikega števila frekvenc... Sam sem pokril cel ta radioamaterski obseg za 144 MHz s frekvenčnim rastrom 22,5 KHz in tako pri tem prišel do kar 160 kanalov...«

Radioamaterstvo je za Rudija Dolgana lahko bi rekli že kar neke vrste poklic, seveda pa tudi konjiček, saj je že kar zgodaj našel pot v radioamaterski klub in opravil vse zahtevane izpite. Ni ga pa toliko veselilo samo vzpostavljanje zvez, pač pa ga je bolj zanimalo konstruktorstvo. Zato ga je tudi pritegnilo delo Iskrinega Kluba štipendistov, kjer zadnja leta tudi veliko sodeluje. Kot pravi sam, so mu člani Kluba veliko pomagali pri sestavljanju nalog, predvsem z nasveti, literaturo, napotki in različnim potrebnim materialom. Prav gotovo je bilo na začetku najpomembnejše zbiranje literature, predvsem tuje, ki jo je Rudi dobil v različnih podjetjih, knjižnicah, v Iskrinem Indoku in pri posameznikih. Tako se je naš sogovornik do podrobnosti spoznal s svetovnimi dosežki na področju, ki ga je pri njegovi nagoli zanimalo.

»Nedvomno se moraš na začetku vsake naloge najprej spoznati z rešitvami, do katerih so v svetu že prišli. Brezsmiselno je razvijati vsako stvar na novo,« pravi Rudi Dolgan in nadaljuje: »danes je potrebna združiti čim več že znanih dobrih lastnosti in temu dodati še svoja raziskovanja — pa lahko dobiš resnično dober izdelek.«

Ko smo našega sogovornika, ki zase pravi, da je po duši izrazit tehnik, predvsem pa raziskovalec, vprašali kdaj se je začel zanimati za elektrotehniko, se je nasmehnil in pripomnil:

»Že v nižjih razredih osnovne šole. To je težko razložiti. Elektrotehnika me nepojemljivo privlači. V sebi namreč imam raziskovalno žilico in prav na tem področju je toliko poti in ogromno možnosti za rešitev nekega problema. Pa še nekaj je: nikoli se stvari ne ponavljajo. In ko si enkrat res trdno odločen kaj boš delal, cilja, ki si ga postavil, ni težko doseči.« Rudi je to dokazal tudi na srednji šoli, saj je šolanje kljub velikim obveznostim pri sestavljanju naloge in drugim hobijem, rad namreč hodi v hribe in kolesari, opravil z odliko.

In v bodoče? Sedaj ga čaka še služenje vojaškega roka, nato študij na Elektro fakulteti, potem pa se želi ukvarjati izključno s stroko in kot napoveduje sam: »Morda se bom v prihodnosti bolj posvetil računalništvu, saj je danes področje elektronike tako široko, da je nemogoče biti strokovnjak na vseh področjih. Vsekakor je potrebna specializacija. Ampak za

to odločitev je še čas. Najprej študij...«

Vesna Žunič

Rudi Dolgan

Iskra

SOZD Iskra, DSSS
Izobraževalni center

Ljubljana, Trg revolucije 3

V skladu z letnim planom izobraževanja v Iskri razpisujemo strokovno uposabljanje po programu:

7. razvojno-raziskovalno šolo v Iskri

v času:

- I. tematska skupina od 23. 10. do 27. 10. 1989
- II. tematska skupina od 20. 11. do 24. 11. 1989
- III. tematska skupina od 4. 12. do 9. 12. 1989

Izobraževalni program je namenjen obstoječim, predvsem pa predvidenim vodjem raziskovalno-razvojnih enot v Iskri in vodjem projektov in projektnih skupin.

VSEBINA:

Program tvorijo izbrana poglavja iz naslednjih tematskih področij:

1. Vodenje inovacijskih procesov
2. Človeški dejavnik v raziskovalno-razvojnem delu
3. Informatika v raziskovalno-razvojnem procesu

Program vsebuje posebna interdisciplinarna znanja, ki so močno naravnana na aktualna vprašanja novih zahtev sodobnega raziskovalno-razvojnega dela s končnim poudarkom na Iskrini problematiki.

ORGANIZACIJA: skupne oblike andragoškega dela bodo organizirane celodnevno 5 dni v tednu. Obiskovanje šole bo redna delovna obveznost. Udeleženci, ki bodo vse obveznosti iz programa uspešno opravili, bodo prejeli spričevalo o uspešno končanem šolanju in bodo imeli prednost pri razporejanju na odgovornejša dela in naloge v raziskovalno-razvojni dejavnosti Iskre.

ČAS IN KRAJ: s programom strokovnega usposabljanja bomo pričeli dne 23. 10. 1989 ob 9. v Hotelu Transturist v Škofji Loki, II. in III. tematsko skupino pa v Hotelu Kompas v Ribnem pri Bledu.

PRIJAVE: izpolnjene prijavnice pošljite najpozneje do 6. 9. 1989 na naslov: SOZD Iskra, Izobraževalni center, Ljubljana, Trg revolucije 3/XII.

Informacije lahko dobite po telefonu: 061/222-212.

Iskra — Baterije ZMAJ, p.o.
Industrija baterij in svetilk
Ljubljana, Stegne 23

Komisija za delovna razmerja delovne organizacije objavlja prosta dela in naloge v
Skupnih strokovnih službah

1. vodja računovodstva

— za nedoločen čas

Pogoji: VII/1 ali VI/1 stopnja strokovne izobrazbe, dipl. ekonomist, dipl. org. dela ali ekonomist, org. dela in 4 leta delovnih izkušenj. Poskusno delo po pravilniku.

2. vodja planske službe

— za nedoločen čas

Pogoji: VII/1 ali VI/1 stopnja strokovne izobrazbe, dipl. ekonomist, dipl. org. dela ali ekonomist, in 4 leta delovnih izkušenj.

v programsko proizvodni enoti Baterije Ljubljana

1. strojevodja

— več izvajalcev za nedoločen čas

Pogoji: IV. stopnja strokovne izobrazbe, strojni ključavničar in 2 leti delovnih izkušenj. Poskusno delo po pravilniku.

2. izdelovalka baterij

— več delavk

Pogoji: I. stopnja strokovne izobrazbe, končana osemletka in 3 mesece delovnih izkušenj. Poskusno delo po pravilniku.

v programsko proizvodni enoti Specialne baterije Šentvid pri Stični

1. kemijskega analitika

— za nedoločen čas

Pogoji: V. stopnja strokovne izobrazbe, kemijski tehnik in 2 leti delovnih izkušenj. Poskusno delo po pravilniku.

Interesenti naj pošljejo pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev kadrovske-socialni službi ISKRA — BATERIJE ZMAJ, Ljubljana, Stegne 23.

Sodelavcu in prijatelju Janezu Plutu v slovo

Vse nas, tvoje sodelavce, je pretresla vest, da te je nesrečni slučaj za vedno iztrgal izmed nas.

S teboj smo se spoznali že, ko si bil še Iskrin študent. Že takrat si postajal pravi član našega kolektiva, pravi Iskraš. Kmalu si moral k vojakom, po vrnitvi pa si delal v strojni delavnici kot strugar.

V letih našega druženja smo te spoznali kot poštenega fanta in zagnanega ter dobrega sodelavca. Z nami, svojimi sodelavci, si se dobro razumel, k sodelovanju je pripomogel tvoj odkrit, vesel značaj. Vsa ta leta niso bila ravno rožnata, problemi se povečujejo iz leta v leto, vendar smo jih premagovali s skupnimi močmi.

Kljub temu, da si tudi izven tovarne, to je doma, v tvoji rojstni vasi, imel veliko dela in skrbi, si našel čas za prijatelje. Tisti s katerimi si skupaj delal v tovarni, si se družil tudi izven delovnega časa in se z njimi povesešil.

Tega vsega žal posledaj ne bo več, saj bo med nami boleče odmevala vrzel, ko tebe ni več. Bolečina je med nami bridka, nismo se še dokončno zavedli spoznanja, da te v ponedeljek zjutraj in nikoli več ne bo med nas, k svoji služnici.

Spoznanje, ko izgubimo dragega človeka, je vedno bridko in boleče, še posebej, ko gre za mladega človeka, ki je ravnokar začel živeti polno življenje v cvetu vesele in razposajene mladosti.

Dragi Janez, danes z nami, tvojimi sodelavci, žalujejo tudi drugi, saj si bil tak, kot v službi, tudi v svojem prostem času. Aktiven si bil v domačem gasilskem društvu, ki prinaša tvo-

jemu kraju novo življenje in gibanje. Kot zagnan gasilec si bil tudi član našega industrijskega gasilskega društva in bil vsako uro pripravljen priskočiti, če bi v tovarni prišlo do nesreče.

Imel si predvsem moške sodelavce, ki na zunaj ne kažejo svojih čustev. Vendar pa od trenutka, ko smo izvedeli za nesrečo, vsi trpimo v srcih. Ko se za vedno poslavljamo od tebe, tudi mi ne moremo zadrževati solza. Zapušča nas namreč eden mlajših kolegov, ki je imel v življenju še toliko za postoriti in ki je to življenje sprejemal z veseljem in ljubeznijo.

Dragi Janez, v imenu tvojih sodelavcev in cele Iskre iz Semiča se še zadnjič poslavljamo od tebe. Obljubljamo, da te bomo ohranili v spominu kot vestnega in poštenega sodelavca. Naj ti bo lahka domača belokranjska zemlja. Tvojim najbližjim pa izrekamo iskreno sožalje.

Sodelavci iz DO
ISKRA Kondenzatorji
Semič

Zahvale

Ob smrti našega atija

Vinka Gabra

se zahvaljujemo vsem, ki so mu v življenju bili prijatelji in so ob njegovi smrti sočustvovali z nami.

Njegovi

Ob izgubi dragega očeta

Stanka Bučana

se iskreno zahvaljujem sodelavcem Podjetja TIV in drugim za izrečeno sožalje, darovano cvetje in denarno pomoč.

Hčerka Marinka Zaplotnik

Ob izgubi dragega očeta

Stanka Bučana

se iskreno zahvaljujem sodelavcem Podjetja Terminali za izrečeno sožalje, podarjeno cvetje in denarno pomoč.

Hčerka Milka Završnik

Ob prerani izgubi najinega dragega sina

Gorazda Kovača

se iskreno zahvaljujem sodelavkam in sodelavcem iz TOZD Števeci — vrtalnica, obdelovalnica in GPP, za izraze sožalja, darovano cvetje, denarno pomoč in spremstvo na njegovi zadnji poti.

Žalujoča Andrej in Andreja Kovač

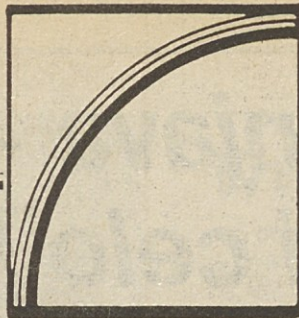
Ob izgubi dragega očeta

Konrada Šarabona

se iskreno zahvaljujem vsem sodelavkam in sodelavcem iz TOZD Orodjarna in TOZD RTC za darovano cvetje in izrečena sožalja.

Sin Drago Šarabon in hčerka Minka Erman

ISKRA DELTA IZOBRAŽEVALNI CENTER DELTA

bo v septembru 1989 organiziral naslednje tečaje s področja informatike in usposabljanja za delo z računalnikom:
Izobraževalni center Delta, Kidričeva 7, 65000 NOVA GORICA, tel. 065/23-812, fax.: 065/23-841, tlx.: 34-372.

KODA	NAZIV TEČAJA	TRAJANJE	DATUM IZVEDBE
INFORMATIKA			
ASA01	Osnove računalništva	5	11. 9. 89
ASA02	Uvod v strukturirano programiranje	5	25. 9. 89
ASA04	Planiranje in vodenje informacijskih sistemov	5	25. 9. 89
ASA08	Snovanje podatkovnih modelov	5	25. 9. 89
PROGRAMSKI JEZIKI			
ADA04	Tehnike programiranja v COBOLU	5	11. 9. 89
ADM02	Posebnosti COBOLA na DIM	3	18. 9. 89
INFORMACIJSKA ORODJA			
APA03	IDA ORODJA	10	25. 9. 89
APM02	Podatkovne strukture na zunanjih medijih in RMS na D/M	5	25. 9. 89
APV01	Generator aplikacij na D/V	5	11. 9. 89
OPERACIJSKI SISTEM DELTA/M			
ABM02	Arhitektura računalnikov D/M zbirni jezik	5	25. 9. 89
ABM04	Tečaj za operaterje na sistemu D/M	5	11. 9. 89
ABM05	Ukazni jezik in pomožni programi na D/M	5	25. 9. 89
OPERACIJSKI SISTEM DELTA/V			
ABV01	Osnove operacijskega sistema D/V	5	25. 9. 89
ABV02	Ukazni jezik DCL	5	11. 9. 89
ABV03	Tečaj za operaterja na sistemu D/V	5	18. 9. 89
ABV04	Arhitektura procesorjev linije 4000	5	11. 9. 89
ABV08	Upravljanje operacijskega sistema D/V	5	25. 9. 89
KOMUNIKACIJE			
AKA01	Uvod v računalniške komunikacije	5	25. 9. 89
UPORABNIKI IN INFORMATIKA			
ANA08	Informatika za vodstvene delavce	3	11. 9. 89

IZOBRAŽEVALNI CENTER DELTA

Izobraževalni center Delta, Prušnikova 74, 61210 LJUBLJANA-ŠTENTVID, tel.: 061/51-086, fax.: 061/328-887, tlx.: 31-366.

KODA	NAZIV TEČAJA	TRAJANJE	DATUM IZVEDBE
INFORMATIKA			
ASA07	Strukturirana sistemska analiza	5	11. 9. 89
PROGRAMSKI JEZIKI			
ADA03	Osnove programiranja v COBOLU	5	18. 9. 89
OPERACIJSKI SISTEM CP/M			
ABC02	Osnove operacijskega sistema CP/M	5	18. 9. 89
OPERACIJSKI SISTEM DELTA/M			
ABM01	Osnove operacijskega sistema D/M	5	25. 9. 89
OPERACIJSKI SISTEM UNIX IN SORODNI OPERACIJSKI SISTEMI			
ABU01	Osnove operacijskega sistema UNIX	5	11. 9. 89
OPERACIJSKI SISTEM MS-DOS			
ABD01	Osnove mikroročunalnika z MS-DOS	2	11. 9. 89
UPORABNIŠKE APLIKACIJE NA MS-DOS			
AFD01	Urejevalnik besedil WS na MS-DOS	2	11. 9. 89
Za vse dodatne informacije nas pokličite.		VABLJENI!	

Sadje in zelenjava — na mizi skozi celo leto

Nekoč je bilo pripravljane ozimnice glavna skrb vsake gospodinje. Čas konzerv je skušal to spremeniti. Toda ne za dolgo. V današnjih časih »druginje« pa ozimnica postaja ne le potreba, pač pa že vse bolj nuja. Najbrž nam ni potrebno poudariti, da je naša ozimnica bolj zdrava, ukusna in nenazadnje cenejša. Torej izkoristimo izobilje raznovrstnega sadja in zelenjave, ki se nam kar ponuja v tem jesenskem obdobju.

Osnovna pravila za pripravljane ozimnice

1. Izberite najkvalitetnejše in sveže sadje in zelenjavo
2. Osebna higiena gospodinje je še posebno pomembna
3. Tudi posode morajo biti popolnoma čiste, še posebno stekleni kozarci, ki jih pred uporabo prekuhamo v vodi
4. Kozarci za ozimnico morajo biti hermetično zaprti
5. Kozarce, v katere dajemo toplo ozimnico, predhodno zgrejemo
6. Vedno pustite približno dva centimetra praznega prostora do vrha kozarca
7. Napolnjene kozarce obrišite tudi od zunaj, da se ne bodo prilepili na police
8. Vsak kozarec označite z nalepkjo, na katero napišete datum priprave
9. Ozimnica mora stati v temnem, suhem in hladnem prostoru

Sadje

Nekaj receptov:

Slivov kompot

2 kg sliv
500 g sladkorja
2 žlici ruma

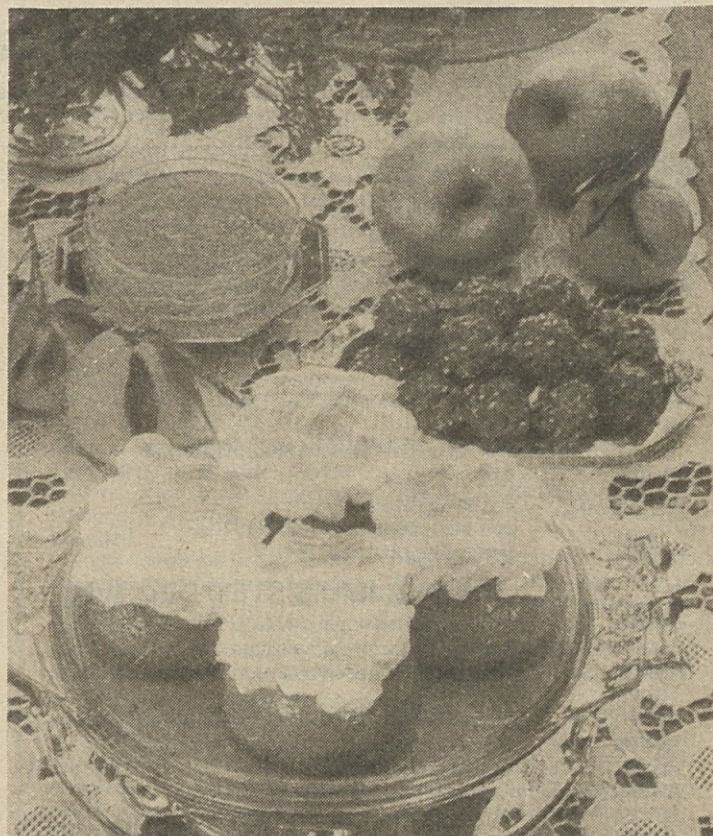
Priprava: Izberite čvrste, zdrave plodove, ki jih operete in posušite. V čiste kozarce zložite slive. Pol kilograma sladkorja prelijete z litrom vode, prekuhate in s toplim sirupom prelijete slive in kozarce hermetično zaprite. Nato kozarce zložite v veliko posodo, katero ste obložile s kuhinjskimi servietmi, s katerimi ločite tudi ko-

zarce. Mrzla voda mora segati do tretjine kozarca. Počasi naj zavre, nato kuhajte še 20 minut, odstavite in ohladite.

Breskov kompot

2 kg breskev
600 g sladkorja
2 vanilija

Priprava: Lepe plodove breskev namočite v vrelo vodo, da lažje odstranite lupino (2 min). Ko jih prepolvite in odstranite koščice, v posebni posodi skuhate sirup (sladkor, vanili in liter vode) v katerem počasi spuščate breskve tako, da je narezani del obrnjen navzgor. Ko plodovi postanejo svetlejši (že po nekaj minutah), jih posamično zložite v čiste in suhe

kozarce in jih zalijte s toplim sirupom ter hermetično zaprite. Kozarce prekrijete najbolje z staro deko, da se kompot sterilizira v lastni toploti. Ko se ohladi je pripravljen za zimo.

Hruškov kompot

2 kg hrušk
1 kg sladkorja
2 vanilija
limona
sol
nekoliko klinčkov

Priprava: Oprane, olupljene in očiščene kose hrušk potopimo v slano vodo, da na zraku ne počrni (na 2 l vode žlička soli). Nato jih operemo, zavijemo v kuhinjski serviet in potopimo za nekaj minut v vrelo vodo. Hkrati skuhamo sirup iz kilograma sladkorja 2,5 l vode in vanilija. Dobro ocejene hruške damo v tople kozarce in zalijemo z vročim sirupom. V vsak kozarec damo tudi košček limone. Zaprte kozarce nato kuhamo še 20 minut v vodi, ohladimo in dobro izbršemo.

Zelenjava

Nekaj receptov: Cvetača z limono

cvetača
sol
limona

Priprava: Oprano in na cvetove razdeljeno cvetačo potopimo v slano vodo in pustimo stati dobro uro. Nato cvetove zavijemo v gazo, jih tri minute kuhamo v vreli vodi in takoj potopimo v mrzlo vodo. Ocejene cvetove položimo v kozarce, posolimo, zalijemo z vrelo vodo in dodamo 2 žlički limoninega soka. Zaprte kozarce, ki smo jih zavili v kuhinjsko krpo, kuhamo eno uro, ohladimo in postavimo v temen, hladen prostor.

Paradižnikova pašteta

10 kg zelenega paradižnika
čebula
zelena
sol in poper

Priprava: Očiščeno in sesekljano zelenjavo skuhamo in prepasiramo ter kuhamo, da se masa zgosti. Čiste in tople kozarce

Koledar priprave sadja

Vrsta sadja	meseci		
	avgust	september	oktober
breskve	x	x	
dinje	x	x	x
grozdje	x	x	x
jabolka	x	x	x
hruške	x	x	x
slive	x	x	
lubenice	x	x	x
smokve	x		
maline		x	x

napolnimo s skuhan maso, jih zavijemo v serviete in kuhamo 20 minut in ohladimo.

Kumare na češki način

100 malih kumaric
7 dl belega vina
žlička soli
7 dl razredčene smetane
150 g sladkorja

1 kg zelenega paradižnika
1 kg kumaric
4 čebule
2 l smetane
100 g sladkorja
100 g soli
olje
lovorov list

Priprava: Dobro oprane kumarice osušimo na servietu. Vino in enako količino vode in ostale sestavine dobro prekuhamo. Kumarice zložimo v kozarce in zalijemo z ohlajeno mešanico, nato pa jih zaprte in zavite kuhamo še 20 minut.

Mešana solata

1 glavica zelja
1 kg paprike

Priprava: Papriko in zelje narežemo kot za solato, ostalo zelenjavo pa na koleščke. Vse posolimo in pustimo čez noč v hladilniku. Smetano z začimbami skuhamo v treh litrih vode, dodamo zelenjavo in kuhamo še pet minut. Ohlajeno zelenjavo damo v čiste kozarce, zalijemo s smetano in na koncu v vsak kozarec dodamo še malo olja in hermetično zapremo.

Koledar priprave zelenjave

Vrsta zelenjave	meseci		
	avgust	september	oktober
gobe	x	x	
zelje	x	x	
kumarice	x	x	
paprika	x	x	x
paradižnik	x	x	
špinača	x	x	x

Vrv in ščipalke

S pomočjo vrvi za perilo in nekaj ščipalk lahko napravite praktičen obešalnik v kuhinji ali pa v kopalnici za brisače, kot vidimo na sliki:

Dobro je vedeti

Dušenje mesa

Da bi ostalo dušeno meso prav tako okusno, kot če bi bilo pečeno, ga na vroči maščobi najprej prepražite, da dobi lepo temno rdečo barvo. Šele nato dodajte čebulo in drugo zelenjavo in zmanjšajte toploto pri pripravi.

Fižol — stročji

Stročji fižol lahko kuhate v vseh vrstah posod razen v aluminijastih, ker pri kuhanju v takih posodah postane nelepe, črne barve.

Kruh in svežina

Imeli boste svež kruh, ne da bi vsak dan odhajali v trgovino, če svež kruh razdelite v pakete, ki vsebujejo dnevni obrok kruha, nato pa vsak paket ovijete z aluminijasto folijo in jih zložite v zamrzovalnik. Iz zamrzovalnika dajte kruh v segreto pečico.

Maslo se ne bo prežgalo

Kadar kaj pečete ali pražite na maslu, le-temu vedno dodajte nekaj kapljic olja, da se ne bo prežgalo ali potemnelo.

Izboljšanje okusa

Vsaki solati lahko izboljšamo okus, če ji dodamo na majhne kocke zrezan sir.

Premastna juha

V premastno juho vrzite za nekaj minut kos starega kruha, ki bo vpil vso odvečno maščobo.

Prvo zlato v zgodovini našega balinanja

Jugoslovanska mladinska balinarska reprezentanca je na letošnjem svetovnem prvenstvu, ki je bilo julija v Saluzzu v Italiji, dosegla izjemen uspeh. Bojan Novak, 18-letni član balinarskega kluba Primskovo, je v hitrostnem izbijanju po dolgotrajnem boju podelil prvo mesto s Francozom Garelom in osvojil prvo zlato kolajno v zgodovini jugoslovanskega balinanja, z ekipo pa še bronasto.

Še lani neznan balinar je s svojim naglim vzponom poskrbel za presenečenje. Najprej je premagal vse izbijalce na republiškem članskem prvenstvu na Primskovem, teden dni za tem pa še na mladinskem državnem prvenstvu. V mladinsko državno reprezentanco se je uvrstil skozi zadnja vrata, saj je z dobrimi uvrstitvami izpodrinil iz nje Davorja Matoševića (Pazinka). Trener mladinske reprezentance Marjan Ferfolja in zvezni selektor Aleksander Anzur sta ravnala pametno.

Bojan Novak je član ekipe balinarskega kluba Primskovo v drugi zvezni ligi — sever, ki je po polovici

prvenstva na petem mestu. Balinanje je v Bojanovi družini tradicija, oče balina za Huje, mami za Center, Bojan in brat pa za Primskovo.

Rad ima vse športe, treniral je že košarko, nogomet, rokomet, atletiko in celo strelstvo. Z balinanjem pa se je začel ukvarjati pred tremi

leti.

Balinarski šport postaja iz leta v leto bolj zanimiva in privlačna panoga v kranjski občini. V zadnjih letih so pretežno s prostovoljnim delom zgradili dvostezna in štiristezna balinišča na Planini, v KS Bratov Smuk, v KS Čirče, Hrastje, v Predosljah in Šenčurju. Na Primskovem in v Čirčah imajo pokrita balinišča, želja vseh pa je, da bi v Kranju imeli zaprt balinišče za vadbo in tekmovanja v zimskih mesecih.

Za vrhunski športni podvig na svetovnem prvenstvu v balinanju je Bojan prejel številne čestitke iz Sežane, Ljubljane, Škofje Loke ter od Balinarske zveze Jugoslavije. Posebno prisrčen sprejem so mu pripravili na Primskovem in v Iskri ERO, kjer je zaposlen v montaži električnega orodja.

Bojan je skromen fant, ki je svoj trening in vztrajnost kronal z zmago v svetovnem vrhu. Prav je, da mu čestitamo za ta velik uspeh!

A. Boc

Iskra

Iskra Videomatika, p.o., Industrija televizijskih aparatov, videoakustičnih naprav in sistemov, C. Andreja Bitenca 68, Ljubljana

**STE SE TUDI VI ODLOČILI
POSTATI USTVARJALNI?
DA — TOREJ SE NAM PRIDRUŽITE
na področju
ORGANIZACIJE POSLOVANJA IN PROIZVODNJE
na področju
SISTEMSKÉ ANALITIKE**

Če imate višjo ali visoko izobrazbo, ustrezna organizacijska znanja in vam računalništvo ni tuje, imate prednost pri izbiri. Izpopolnjujemo sodoben, celovit, integriran računalniško podprt informacijski sistem. Dodatne informacije dobite po telefonu (061) 50-968 ali na naslov: ISKRA VIDEOMATIKA, p. o. Industrija televizijskih aparatov, videoakustičnih naprav in informacijskih sistemov, C. Andreja Bitenca 68, 61117 Ljubljana (kadrovska služba).

Mala oglasa

Prodajam vlečno kljuko in okrasne pokrove za platišča (oboje za JUGO 45/55), malo poškodovana leva vrata za Z 750 in kolesarske čevlje št. 42-43. Tel. 331-680

Poceni prodajam skoraj nov usnjen kombinezon DAINESE št. 50, črno-rdeče barve. Telefon: (065) 31-211, int. 571, od 7. do 15. ure.

Zadnje Bojanove uvrstitve:

- 5. mesto — gorenjsko mladinsko prvenstvo — posamezno
- 1. mesto — republiško mladinsko prvenstvo — posamezno
- 1. mesto — državno mladinsko prvenstvo — posamezno
- 1. mesto — republiško člansko — izbijanje
- 1. mesto — svetovno mladinsko prvenstvo — hitrostno izbijanje
- 3. mesto — svetovno mladinsko prvenstvo — ekipno

Zahvale

Ob odhodu v pokoj se zahvaljujem vsem sodelavcem pakirnice Števec za prejeto darilo in dobre želje. Vsem skupaj želim veliko delovnih uspehov in osebnega zadovoljstva.

Ivanka Kepić

Ob odhodu v pokoj se najlepše zahvaljujem sodelavkam in sodelavcem v TOZD Števci (podsestav) in osnovni organizaciji sindikata TOZD Števci za prelepo darilo, vzpodbudne besede in lepe želje. Vsem skupaj želim veliko osebne sreče in delovnih uspehov.

Marija Jerala

Ob odhodu v pokoj se iskreno zahvaljujem vsem sodelavcem projekta v TOZD Inženiring za prelepo darilo in prisrčno slovo. Vsem lepa hvala za dolgoletno prijetno počutje v kolektivu. Lepe želje kolektivu za prihodnost.

Tomšič Majda

Ob odhodu v pokoj se najlepše zahvaljujem sodelavcem iz Podjetja TIV za lepo in praktično darilo. Vsem skupaj želim še veliko delovnih uspehov in osebne sreče!

Marija Podjed

ISKRA — glasilo delovnega kolektiva Iskra — SOZD elektrokovinske industrije — Ljubljana. Ureja uredniški odbor. Glavni urednik: Miloš Pavlica, odgovorni urednik Dušan Željznov, tehnični urednik Drago Pečenik. Izhaja tedensko — Rokopisov ne vračamo. Naslov: Ljubljana, Gregorčičeva 23, telefon: 223-977. Priprava za tisk: DIC TOZD Grafika, Novo mesto. Tisk: ČTP Pravica — Dnevnik, TOZD Tiskarna Ljudske pravice, Ljubljana. Po mnenju sekretariata za informacije IS SRS je glasilo oproščeno plačila davka od prometa proizvodov.

Iskra